

Kokkuvõte II kirjepäevast

2. detsembril täitus ruum 202 Tartu Ülikooli raamatukogus röömsa sädinaga - jälle kogunesid kõik ELNET Konsortsiumisse kuuluvate Tartu raamatukogude kataloogijad. Seekord oli kirjepäeval osalejaid 55: TÜ raamatukogu peamajast - 26, TÜ erialaraamatukogudest - 20, Tartu Linna Keskraamatukogust - 5, EPMÜ raamatukogust - 3 ja Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogust - 1. Kaugemad tulijad olid Narva, Pärnu ja Türi Kolledžite raamatukogudest.

Kirjepäev algas TÜ raamatukogu kogude direktori **Kristina Pai tervitussõnavõetuga**, millest ilmnest, et kirjepäevad meie raamatukogus on kujunemas traditsiooniks, sest koostades ühist elektronkataloogi on oluline tekkinud probleemide teadvustamine ja nende lahendamine kõikide raamatukogude ühistööna. Selleks, et veelgi tihendada kontakte ja kiirendada probleemide lahendamist erinevate raamatukogude vahel, tegi Kristina Pai ettepaneku luua Tartu raamatukogude kataloogitoimikond.

Päev jätkus pikemate ettekannetega. Uudne ja huvipakkuv oli **Sulo Lembineni (TÜR) ettekanne "Digiteeritud materjalide kataloogimisest TÜ raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas"**. Ettekandest selgus, et hetkel on TÜ raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas sellist materjali, mille digiteerimisega osakonnas tegeldakse, üle 80 000 säiliku (käsikirju, fotosid, graafikat ja maale). Kuigi nende kohta on elektronkataloogi ESTER koostatud juba üle 7000 bibliikirje, on vaid 2290 säilikut digiteeritud ja ESTER-i kirjetega lingitud.

Raamatukogus tegeldakse materjalide digiteerimise ja kataloogimisega mitmes osakonnas. Seoses sellega on vajalik täpsustada osakondadevahelist töökorraldust.

Muudatustest ESTER kataloogi bibliikirje laadides rääkis Külli Moont (TÜR).

Edaspidi kasutatavad laadid peavad lähtuma eelkõige lugejapiirangu vajadustest. Seni oli laadide määramise aluseks statistika vajadustest lähtuv teaviku kandjal põhinev laadide tabel ja lugejapääringu piiramine oli teisejärgulise tähtsusega. Sellest tulenevalt otsustati novembri algul Tallinnas toimunud koosolekul, millest võtsid osa enamuse Konsortsiumi raamatukogude esindajad, teha mitmeid muudatusi senises laadide tabelis. Vahepeal on selgunud, et mitte kõik tookord otsustatu pole praktikas heaks osutunud. Probleeme on põhiliselt elektrooniliste teavikute laadide määramisel. Külli Moont tegi ettepaneku kujundada Tartu raamatukogude ühine seisukoht uute laadide osas, mida saaks siis edastada kogu Konsortsiumile.

Pikemalt arutleti teemal **"Uut ELNET Konsortsiumisse kuuluvate Tartu raamatukogude 2003. aasta kataloogimistegevuses: nimeregistri parandamisest elektronkataloogis ESTER"** (Elsa Loorits, TÜR; Maie Suuban, TrtKR; Li Seppet, EPMÜR; Olga Sudajeva, EKMAR).

Eelmisel kirjepäeval jõuti ühisele otsusele, et elektronkataloog ESTER vajab hädasti korrastamist. Selle aasta märtsis ELNET Konsortsiumile esitatud finantseerimistaotlus (ühisprojekt kõigi 4 raamatukogu osavõtul) Tartu andmebaasi korrastamiseks jäeti aga kahjuks rahuldamata. Pärast mitmeid arutelusid, otsustati TÜ raamatukogus asuda andmebaasi parandama kõikide kataloogijate abiga igapäevatöö käigus. Alustada otsustati nimeregistri parandamisest. Iga kataloogija, kes sisestab oma kirje ühisandmebaasi, peab korrastama ka nimeregistri vastava nime osas. Valminud vastav tööjuhend saadeti kõikidele ELNETi Tartu raamatukogudele soovitusena võtta see oma töö aluseks, sest ainult üheskoos elektronkataloogi korrastades saame muuta selle lugejasõbralikumaks.

Tehes tööst esimesi kokkuvõtteid, ilmnest, et TÜ raamatukogus ja EPMÜ raamatukogus tegeldakse nimeregistri parandamisega üsna edukalt. Töö analüüsist TÜ raamatukogus selgus: kui maikuu tööd

alustades vajasid 4816st äsja kataloogi sisestatud nimest ühtlustamist 297, s.o. 6,1%, siis septembris vajas 4275st nimest ühtlustamist 190 nime, s.o. vaid 4,4%. Uuest aastast alustavad nimeregistri ühtlustamist juba ka mõned TÜ erialaraamatukogud.

EPMÜ raamatukogus on jõutud lisaks nimeregistri parandamisele koostada ka normikirjed kõikidele EPMÜ isikutele. Seoses normikirjete koostamisega räägiti ka koostöövõimalustest ELNETi Tallinna raamatukogudega.

Tartu Linna Keskraamatukogus ja Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogus on pöhirõhk kaartkataloogide konverteerimisel. Nimeregistri parandamisega tegeldakse vähem.

Peeti vajalikuks:

- tellida ELNET konsortsiumilt normikirjete koostamise õppus;
- leida võimalusi ka pealkirjaregistri pidevaks parandamiseks lisaks märksõna- ja nimeregistri parandamisele, sest otsinguteks kasutatakse peaaegu samavõrdselt nii märksõnaregistrit (30%), nimeregistrit (28%) kui pealkirjaregistrit (24%).

Pärastlõunal rääkis **Helgi Laanes (TÜR) märksõnade muutmise kirjete importimisel**. Mõnedes raamatukogudes kataloogijad ka liigitavad. Seepärast oli päris asjakohane saada teada, kuidas käib koostöö TÜ raamatukogu ja RR liigitajate vahel, selleks et ühtlustada praegu kasutuselolevat kahte erinevat märksõnastikku. Tutvustati ka lühikest tööjuhendit: kuidas muuta märksõnu kirjete importimisel.

Kaartkataloogide konverteerimise olukorrast ELNET konsortsiumi Tartu raamatukogudes rääkisid Elsa Loorits (TÜR), Maie Suuban (TrtKR), Heli Viira (EPMÜR) ja Olga Sudajeva (EKMAR).

TÜ raamatukogus oli enne arvutikataloogimisele üleminekut veidi üle 2 000 000 kaardi ja sedeli, mis ootasid konverteerimist. Seisuga 26.11.2003 on jõutud sellest konverteerida ca 145 000 bibliokirjet ehk nimetust, s.o. alla 10 %. Lisaks täiskirjetele on sisestatud ca 58 000 kiirkirjet. Kirjepäeval räägiti ka mitmetest projektidest, mis on jäänud tööjõupuudusel pooleli või mis ootavad rahastamist. Lahkarvamusi tekitas uus projekt, mis võimaldaks osta Venemaa Raamatupalatist suhteliselt odavaid vene kirjeid, kuid millel on mõningad puudused (puuduvad eestikeelsed märksõnad jm.).

Tartu Linna Keskraamatukogus tegelevad retrokataloogimisega 3 kataloogijat ja 15 töötajat teistest osakondadest. Minnes üle INNOPACile õnnestus üle kanda 1/3 varem koostatud kirjetest. Käesoleval aastal alustati 9500 kiirkirje muutmist täiskirjeteks ja nende korrastamist. Kuigi retrokataloogimist on veel palju, otsustati siiski Venemaa Raamatupalati kirjetest loobuda.

EPMÜ raamatukogus, kus töötab 2 kataloogijat, on jõutud oma kogudest sisestada eestikeelseid väljaandeid 75% ja võõrkeelseid - 25%. Väga vähe on jõutud sisestada venekeelseid väljaandeid.

Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogus on jõutud sisestada kogu uuem eestikeelne kirjandus.

Selleks, et tulevikus saaks paremini pidada ühtset arvestust retrokataloogimise üle otsustati jätkuvalt kasutada retrokirje liigi tähisena "j".

Päeva lõpus **tutvustas Liilia Külv (TÜR) suve jooksul uuenenud raamatukogu** kõigile soovijaile. Meie 2. kirjepäev oli üle ootuste osavõtjaterohke ja kuigi päev oli olnud tihe, ei mindud kohe laiali, juttu jätkus veel kauemaks.

Elsa Loorits